

Trommer i jazzarrangement

Kristian Larsen

Trommer i Primus:

Først skal stemmen sættes til en trommestemme:

Navngiv stemmen

Vælg trommenøgle

Klik i dette felt for at vælge trommekanal
(Bliver automatisk valgt når man vælger trommenøgle)

Placering af trommelyde på nodesystemet:

Skind (runde nodehoveder) metal (krydsnoder)

Almindeligvis er trommestemmen i et jazzarrangement meget nødtørftigt udformet. Trommeslageren finder selv på fills og støtterytm. Grundfiguren er oftest foreslået i partiturer, men også her er det op til trommeslageren og bandlederen at aftale en grundrytme.

Til **studentereksamen** i jazzarrangement er det dog nødvendigt at anføre alt: Grundrytme, fills og støtterytm.

Oversigt over de enkelte trommeinstrumenters anvendelse:

Stortromme:

I det "virkelig jazzliv" (swing) er stortrommen et effektinstrument og ikke, som det anføres i mange jazzarrangementsbøger, en del af grundrytmen med slag på 1 + 3.

Stortrommen bruges:

- På 1-slaget i 1. takt i ny formdel.
- Som sidste slag i et fill "nedad" gennem trommesættet.
- Sammen med lilletrommen (og crash/ride) i shots.
- På 1 + 3 i mere "hårdtpumpede" afslutninger, (med lilletromme på 2 + 4).
- Som "punktum" efter lang afslutningsakkord.

Lilletrommen:

Generelt bruges lilletrommen meget frit i jazz og ikke, som det anføres i nogle jazzarrangementsbøger, som en del af grundrytmen med slag på 2 + 4. Oftest falder der en masse "løse" lilletrommeslag som "kommentar" til det øvrige arrangement. Her er trommeslageren virkelig frit stillet.

Lilletrommen bruges:

- På 4-slaget (kantslag), eller på 2 + 4-slaget (kantslag).
- Som start i et fill.
- Sammen med stortrommen (og crash/ride) i shots.
- "Løse" slag hvor som helst i takten. (*Kan dog oftest ikke noteres*).
- På 2 + 4 i mere "hårdtpumpede" afslutninger.
- Med whiskers som "på tirsdag" grundrytme.

Tammer:

Normalt er der 3 tammer i et trommesæt, høj, lav og gulvtam. I almindelig jazz indgår de ikke i grundrytmen, hvilket de f.eks. kunne gøre i en latin-grundrytme.

Tammer bruges:

- I fills, altid oppefra og ned.
- Eventuelt i støtterytmier.

Hi-hat:

Hi-hat bruges hele tiden, enten med stikker eller med fod.

Hi-hat bruges:

- "På tirsdag" med stikker.
- På 2 + 4 med fod når der anvendes ride-bækken eller whiskers i grundrytmen.
- "Løse" slag når som helst i ride- eller whiskers grundrytme.

Ride-bækken:

Ride-bækkenets funktion er at holde "gryden i kog". Dets lange klangtid er velegnet til at "fylde" ud med. Indgår stort set kun i grundrytme.

Ride-bækkenet bruges:

- I 4-beat grundrytme på alle 4 slag.
- Som "På tirsdag" grundrytme eller variationer deraf.
- I mindre markerede støtterytmier.

Crash-bækken:

Dette bækken er kun til effektbrug og anvendes derfor ikke i grundrytme.

Crash-bækkenet bruges:

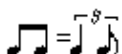
- På 1-slaget i første takt i ny formdel.
- I mere markerede shots (sammen med lilletromme og evt. stortromme).
- Som afslutning på fill (oftest sammen med stortromme).

Der findes selvfølgelig flere instrumenter i trommesættet og i percussionafdelingen, men her gennemgås kun de mest anvendte.

Trommenoderne sættes i PriMus med mus eller keyboard. Du kan ændre lukket h.h. til åben, og lilletromme til kantslag ved at klikke på noden med venstre museknap, hold den nede og højre-klikke.

Notation i PriMus af grundfigurer i 2- og 4-beat.

I notation af jazz noteres ottendedelsnoder som "lige" selvom de udføres trioliseret:

2-beat "på tirsdag" på h.h. 1. takt kantslag på 2+4 2. + efterfølgende takter
 eller kun på 4

2-beat "på tirsdag" m. whiskers på lil.trom. 1. takt 2. + efterfølgende takter
Whiskers

4-beat "på tirsdag" på ride 1. takt kantslag på 2+4 2. + efterfølgende takter
 eller kun på 4

På nuværende tidspunkt, kan PriMus ikke afspille whiskerslyde. Derfor må vi indtil videre notere whiskers som vist i 2. linie (standardnotation), og leve med at PriMus afspiller lilletrommelyde. Det er trods alt det noterede der tæller. For en sikkerhed skyld bør man notere "Whiskers" (brushes) når det gælder, og senere "Sticks" når trommeslageren skal bruge stikker.

Afviselser fra grundfiguren:

Der er 2 afviselser fra grundfiguren (når vi ser bort fra at trommeslageren varierer ad libitum):

Fills og Støtte-rytmer.

Fills bruges:

- Som signal ved formovergange. Bas og trommer er som regel fælles om dette signal, som ligger i *takten før* den nye formdel.
- Op mod et break.
- Mindre fills kan forekomme i midten af en formdel..

Nedenfor følger nogle eksempler på fills. Det er vigtigt man finder et fill der passer til lejligheden Pas på det ikke bliver for voldsomt. Tilpas dit fill i forhold til om du kommer fra hihat eller fra ride-bækken.

The image displays ten examples of drum fills, each consisting of three staves: a top staff for the snare drum, a middle staff for the bass drum, and a bottom staff for the hi-hat. The fills are arranged in two groups of five. Each example shows a sequence of notes and rests, often including triplets (indicated by a '3' over a bracket) and ending with a double bar line followed by a fermata. Asterisks are placed above or below notes to indicate specific accents or techniques. The fills vary in complexity, from simple eighth-note patterns to more intricate triplet-based patterns.

Støtterytmer er en vigtig del af en trommestemme. De medvirker til at adskille den aktuelle trommestemme fra en hvilken som helst anden trommestemme der er lavet til en 8- (16) taktsbaseret trommestemme. Støtterytm er sjældent en hel takt. Man mixer støtterytm med så meget der er plads til af grundfiguren.

Støtterytmer bruges:

- Som en ekstra markering af iøjnefaldende rytmer i melodi eller akkompagnement, f.eks.: Lifts, 4dels-trioler, shots.
- Som imitation af en rytme i en anden stemme.

Man må dog anvende støtterytm med varsomhed og f.eks. ikke støt alle lifts og alle 4dels-trioler man ser. Anbring støtterytm med finfølelse på strategiske steder i arrangementet.

Again

The musical score for "Again" is arranged in five staves: 2 a.s. (2nd Alto Saxophone), 2 t.s. (2nd Tenor Saxophone), 4 trp. (4 Trumpets), Bas (Bass), and Trom. (Drums). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score is divided into measures by vertical bar lines. Chord symbols are placed above the 2 a.s. staff: Cmaj7, C6, Eb7, D7, G6, Dm7, and G7/9. The 2 a.s. staff contains a melodic line with triplets and a "drop 2" marking. The 2 t.s. staff contains a similar melodic line with a "drop 2" marking and a "unis." instruction. The 4 trp. staff contains a melodic line with a "drop 2" marking and a "udfyldning" instruction. The Bas staff contains a bass line with a triplet marking. The Trom. staff contains a drum pattern with various rhythmic markings: "triol-støtte", "lift-støtte", "lift-støtte", and "shot-støtte".

P.S. I Love You

The image shows a musical score for the song "P.S. I Love You". It consists of five staves: 2 a.s. (2nd Alto Saxophone), 2 t.s. (2nd Tenor Saxophone), 4 Trp. (4 Trumpets), Bas. (Bass), and T. (Drums). The score is in 4/4 time and features the following elements:

- 2 a.s. and 2 t.s.:** Both parts start with a first ending bracket labeled "21". The 2 a.s. part has a melodic line with notes G4, A4, B4, C5, and D5. The 2 t.s. part has a similar melodic line.
- 4 Trp.:** The trumpet part has a melodic line with notes G4, A4, B4, C5, and D5. It includes an annotation "udfyldning" (fill) above the second measure.
- Bas.:** The bass part has a melodic line with notes G2, A2, B2, C3, and D3. It includes an annotation "3" above the third measure.
- T.:** The drum part has a rhythmic pattern with asterisks indicating specific drum sounds. It includes annotations "shot-støtte" (shot support) and "lift-støtte" (lift support) below the drum part.
- Chords:** The score includes chords G^{7/9}, C^{7/9}, F⁶, E^{b6}, and F⁶.

Det er vigtigt at pointere, at bas og trommer arbejder tæt sammen. Generelt bruger de begge 2- eller 4-beat **feeling** samtidig. De laver signaler / (**fills**) og **breaks** samtidig, og enes om (evt. kun den ene) at kommentere melodien ved udfyldning af "huller" i melodien.

Tænk på, at selv trommeslagere kun har 2 arme og 2 ben. Pas derfor på ikke at notere rytmer der ikke kan spilles.